

Juleglede i krigstid

Av: Tor Wisløff

Så er vi da igjen midt i adventstiden med lyshav over alt midt i høstmørket. Den dystre november er avløst av desember med forventningene til julens mange tradisjoner og til noen hektiske uker der det meste allikevel blir gjort de siste dagene før høytiden kimes inn.

I denne tiden går tankene tilbake til minnene fra tidligere års julefeiringer. Svært lett dveler de ved årene der absolutt alt var fullstendig annerledes. Og spesielt ofte dukker minnene frem om den femte og siste krigsjulen i 1944.

Landet hadde ligget i stummende mørke fra begynnelsen av okkupasjonen. Alt gatelys og annet utelys var utkoblet, og tette rullgardiner i alle vinduer forhindret at selv ikke den minste lysstripe skulle være synlig fra utsiden. Det var ikke tillatt å benytte lom-melykter. Å bevege seg ute etter mørkets frembrudd var risikosport, enten det var i byen eller i forstedene og forutsatte stor forsiktighet for å unngå å falle eller støte bort i noe.

Matknappheten hadde vært tiltagende gjennom krigsårene. Først og fremst skulle

350.000 tyske soldater i Norge forsynes, dernest ble det skipet forsyninger til det tyske folket, og resten ble fordelt med rasjone-ringskort til nordmennene. Julemåltidene skilte seg lite fra en spekesildmiddag.

I oktober 1944 fikk vi beskjed om at vi øyeblikkelig måtte flytte ut av firemannsboligen i Oppegaards vei. Den skulle tilpasses å bli husvære for tyske offiserer. En god venn av min far, Gunnar Leganger, hadde et godt utbygd kontaktnett. Han skaffet oss to rom i annen etasje hos Asta og Narve Opsahl på Skullerud gård. Rommene var akkurat store nok til at det ene ble kjøkken og soverom for min bror og meg, og det ble også plass til et lite kjøkkenbord med 4 stoler. Det andre var soverom for mine foreldre og stue.

Så nærmet julen 1944 seg. Familien økonomi var elendig, tilgangen på mat ikke noe bedre, men jul skulle vi nå få til allikevel. Juletreet var det ikke plass til, og hva mor hadde klart om omgjøre til julemat, husker jeg ikke, men det var ikke de kjeksene vi hadde hatt lille julaften, som forsvant med god appetitt etter at vi

Skulle det bli noe på julebordet eller bordet i det hele tatt, var det jo bare å stille seg i kø og håpe at det var noe igjen når det ble din tur.

banken marken ut av dem. Sannsynligvis var det en kaninskrott fra vårt levende matlager i Oppegaards vei. Vi måtte slakte dem før vi flyttet.

Mens vi i all enkelhet forberedte feiringen, banket det plutselig på døren, og Asta Opsahl kom inn og lurte på om hun kunne få invitere oss til julemiddag og kaffe nede i stuen. Vi kunne ikke si nei til denne invitasjonen. Våre egne forberedelser ble satt i bero, og vi toget ned med våre slitte festklær og vannslikket hår. Og for en opplevelse! Opsahl hadde to

store stuer som begge var julepyntet, det var et stort juletre, og veden i ovnen spraket lystig. Bøndene hadde den fordel at råvarene stod i fjøset eller befant seg i en binge slik at de ikke var avhengige av rasjoneringskort. Det ble et måltid vi aldri hadde opplevd tidligere. Og etterpå kaker, uten at jeg husker hvor mange sorter det var. Maken til festmåltid hadde vi aldri opplevd. Og så kom julenissen! Vi var blitt forberedt på ikke å ha store forventninger, og den forberedelsen var nyttig. Sønnen på gården, Ole, en pjokk på fire-fem år, var

overbegeistret over nissebesøket. Nissen gikk bort til ham og spurte: "Nå Ole, har du vært en snill og grei gutt?" Ole så litt betenkt ut, og svaret gjenspeilte selverkjennelsen: "Ja, sommetider så". Og så fikk han gaven, en rattkjelke! Begeistringen var overveldende!

Det er blitt mange fine julefeiringer etter denne, men ingen har satt seg så godt i minnet og har vært så kontrastrik: krig, angst, mørke og lys, fattigmannskost og herremåltid. En "post festum" takk til familien Opsahl!

KRYSTALLEN TREFFSENTER

Tekst og fotos: Jan Schou, infomedarbeider

Tenke seg til – nå har vi kommet fram til desember og tiden er kommet for å komme med noen refleksjoner over året som er gått. Man kan vel trygt si at det har vært et godt år for oss her på Krystallen Treffsenter. Det vil alltid være ting å kritisere – og det har man lov til. Men stort sett har vi fulgt i tradisjonelle spor, med en blanding av lett musikalsk underholdning og foredrag. Noen har vel savnet Bingo'en som vi har redusert noe, men litt dårlig oppslutning noen ganger har vel vært årsaken her. Men Quiz'en ser ut til å trekke flere og flere etter hvert, og det viser at det «å mimre litt» og ruske litt opp i gamle minner – ja, det er populært.

Et par populære turer har vi også hatt, den første var «Oslofjorden rundt» og den andre var en tur til vakre Hurdal. Slike turer er med på å skape et godt miljø, man blir liksom ennå bedre kjent med folk og man opplever mange fine naturopplevelser. Noen av våre faste kåsører kommer man ikke utenom. En av dem er selvfølgelig den lokale ekspert, Even Saugstad, som tar oss med

ut i naturen og forteller sine historier på en fascinerende måte. Vi kommer vel heller ikke utenom Per Egil Hegge, som er en sprudlende forteller og står der som regel uten manus, og kommer med sine betraktninger på sin lune måte. Nå er vi i gang med neste års program, og vi prøver på beste måte å lytte til brukerne våre, men det er ikke lett å gjøre alle til lags.

Men vi har jo så mange andre aktiviteter også. Vi har Datakafeen hver mandag, som etter hvert har blitt et fast samlingspunkt for ivrige dataentusiaster – i alle aldre. Her er det plass til flere, så bare ta en tur når vi starter opp igjen på nyåret. Vi har balansetrening hver onsdag, den har etter hvert blitt veldig populær. Samtalegrupper for kvinner og menn har også

blitt et fast innslag, og disse foregår på fredagene, og så blir grøt etterpå da, vet De! La oss ikke glemme bridgen hver torsdag, de ønsker stadig nye medlemmer. I kjelleren holder snekker'a til - denne gruppa har etter hvert skrumpet noe inn, så her er det plass til flere. De samles hver tirsdag. Og hver tirsdag kl 15 samles en gruppe til Tai ji, og her er det plass til flere. En dyktig instruktør,

Than viser oss noen rolige øvelser som er gode for både kropp og sjel. Til slutt må vi nevne bilen vår, som fremdeles er i sin innkjøringsfase, men nå mot vinteren regner vi med at behovet for transport etter hvert blir større - og da er det bare å ringe tlf. 22 28 75 91, helst dagen i forveien. Den brukes også til andre småturer, Da gjenstår det bare å ønske alle en **God Jul!**

Et lite besøk inn på Datakafeen en mandag